

Πράξεως : 152

Αριθμ. : -----

Συνεδρ. : /26-5-2015



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ

ΣΤΟ VII ΤΜΗΜΑ

ΠΡΑΞΗ 152/2015

Αποτελούμενο από την Πρόεδρο του Κλιμακίου Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σύμβουλο και τα μέλη Γεώργιο Παπαϊσιδώρου (εισηγητή), Πάρεδρο και, κωλυομένων όλων των λοιπών Παρέδρων, Θεόδωρο Μαυροβουνιώτη, Εισηγητή. Συνήλθε στην αίθουσα διασκέψεων του Καταστήματός του, που βρίσκεται στην Αθήνα, στις 26 Μαΐου 2015, για να αποφανθεί, ύστερα από σχετική διαφωνία που ανέκυψε μεταξύ της Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον Νομό, αν πρέπει να θεωρηθούν τα 11, 12, 13, 14 και 15, οικονομικού έτους 2015, χρηματικά εντάλματα πληρωμής του Δήμου

Αφού μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου και Έλαβε υπόψη

Την 71/3.4.2015 έγγραφη γνώμη του Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Αντωνίου Νικητάκη, σύμφωνα με την οποία τα υπό κρίση χρηματικά εντάλματα πληρωμής δεν πρέπει να θεωρηθούν.

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

I. Η Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον Νομό αρνήθηκε, με την 7/2015 πράξη της, να θεωρήσει τα υπ' αριθμ. 11, 12, 13, 14 και 15, οικονομικού έτους 2015, χρηματικά εντάλματα πληρωμής του Δήμου, με τα οποία εντέλλεται η καταβολή αντίστοιχα 3.772,57 ευρώ στον για ΠΟΕ - πληρωμή 1ης εντολής του έργου «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης ενέργειας στο 2ο Γυμνάσιο,», 5.140,89 ευρώ στην εταιρεία «.....» για ΠΟΕ - πληρωμή προκαταβολής για το έργο «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης της ενέργειας στο 4ο Γυμνάσιο,», 6.948,57 ευρώ στη για ΠΟΕ - πληρωμή προκαταβολής του έργου «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης ενέργειας στο 2ο Γυμνάσιο - 2ο Λύκειο,», 16.598,62 ευρώ στην «.....» για ΠΟΕ - πληρωμή 1ου λογαριασμού του έργου «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογική διαχείριση της ενέργειας στο 1ο Λύκειο,» και 5.215,44 ευρώ στην «.....» για ΠΟΕ- πληρωμή προκαταβολής του έργου «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και

ορθολογικής διαχείρισης της ενέργειας στο 1ο Γυμνάσιο». Ως αιτιολογία για την άρνηση της θεώρησης των ανωτέρω ενταλμάτων, η Επίτροπος προέβαλε ότι κατά παράβαση του άρθρου 6 παρ. 14 του ν. 4071/2012 δεν διενεργήθηκε ενιαίος διαγωνισμός για την ανάθεση εκτέλεσης των ως άνω συναφών, ως εκ του αντικειμένου, του χρόνου ανάθεσης καθώς και του γεωγραφικού πλαισίου, εργασιών, αλλά πέντε επιμέρους αυτοτελείς διαγωνισμοί με συνέπεια τον επιμερισμό - κατάτμηση ενός ενιαίου έργου. Ο Δήμος, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3153/9.3.2015 έγγραφο του Δημάρχου του, επανυπέβαλε στην Επίτροπο τα ανωτέρω χρηματικά εντάλματα υποστηρίζοντας τη νομιμότητα των εντελλομένων με αυτά δαπανών και προβάλλοντας ειδικότερα ότι οι επίμαχες εργασίες, που αφορούν στην ενεργειακή αναβάθμιση διαφορετικών κτιρίων, δεν είναι όμοιες, καθόσον διαφοροποιούνται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε κτιρίου. Η Επίτροπος, όμως, ενέμεινε στην άρνησή της, με συνέπεια να ανακύψει διαφωνία, για την άρση της οποίας νομίμως απευθύνεται, με την από 13.3.2015 έκθεσή της, στο Κλιμάκιο αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 21 παρ. 1 του π.δ/τος 774/1980 (ΦΕΚ Α', 189), 139 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981 (ΦΕΚ Α', 304) και 77 παρ. 2 του ν. 4055/2012 (ΦΕΚ Α', 51), σε συνδυασμό με την ΦΓ8./22431/6.10.2004 (ΦΕΚ Β', 1620) κανονιστική απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις ΦΓ8./52557/6.12.2006 (ΦΕΚ Β', 62/25.1.2007) και ΦΓ8./22043/4.4.2012 (ΦΕΚ Β', 1213/11.4.2012) όμοιες.

Π. Α. Με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 1 του Κώδικα Κατασκευής Δημοσίων Έργων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3669/2008 «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων» (ΦΕΚ Α' 116), ορίζεται ότι: «Από τεχνική άποψη δημόσια έργα είναι όλα τα έργα που εκτελούν οι φορείς της παρ.1 και συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο με το έδαφος, το υπέδαφος ή τον υποθαλάσσιο χώρο, όπως και τα πλωτά τμήματα των τεχνικών έργων. Ως έργο νοείται κάθε νέα κατασκευή ή επέκταση ή ανακαίνιση ή επισκευή ή συντήρηση και η οικονομικά ή τεχνικά αυτοτελής λειτουργία, καθώς και κάθε σχετική ερευνητική εργασία, που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση». Στο άρθρο 3 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «Τρόποι επιλογής εργοληπτικής επιχείρησης για την κατασκευή του έργου είναι: α) Η ανοικτή δημοπρασία, στην οποία λαμβάνουν μέρος και υποβάλλουν προσφορές όλοι όσοι έχουν τα νόμιμα προσόντα που προβλέπονται στη διακήρυξη. Αυτή είναι η κύρια διαδικασία επιλογής. β) Η διαδικασία με προεπιλογή ... γ) Η απευθείας ανάθεση ή διαγωνισμός μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων, η οποία αποτελεί εξαιρετική διαδικασία και εφαρμόζεται όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 28 του παρόντος. δ) (...)» και στο άρθρο 28, όπως αυτό ισχύει μετά το άρθρο 35 παρ. 1 του ν. 4053/2012 (ΦΕΚ Α'), ότι: «1. Η απευθείας ανάθεση ή διαγωνισμός μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων, ως τρόπος επιλογής εργοληπτικής επιχείρησης για την κατασκευή δημοσίου έργου, αποτελεί εξαιρετική διαδικασία και επιτρέπεται: α) (...) γ) Όταν πρόκειται για την κατασκευή μικρών έργων και εργασιών συντήρησης, τα οποία εκτελούνται από τους δήμους και τους λοιπούς φορείς της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ/τος 171/1987 (ΦΕΚ Α' 84) και η προϋπολογιζόμενη δαπάνη τους δεν υπερβαίνει ορισμένα ποσά που καθορίζονται γενικά ή κατά φορείς ή κατηγορίες έργων με απόφαση του Υπουργού Υποδομών». Με βάση την εξουσιοδότηση που περιείχε η ομοίου περιεχομένου διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 εδ. γ' του ν. 1418/1984

(ΦΕΚ Α' 23), που κωδικοποιήθηκε στο προαναφερθέν άρθρο 28 παρ. 1 περ. γ' του Κώδικα Κατασκευής Δημοσίων Έργων, εκδόθηκε η ΕΔ2α/04/40/Φ.Ν.294/1986 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ Β' 137), η οποία, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου μόνου αυτής, όπως τούτο τροποποιήθηκε με το άρθρο μόνο της Δ17α/7/96/Φ.Ν.294/1992 (ΦΕΚ Β' 547) απόφασης των ίδιων Υπουργών, καθόρισε τα ποσά προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών για την απευθείας ανάθεση μικρών έργων ή εργασιών συντήρησης των Δήμων όλης της χώρας, πλην των Δήμων Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, σε 3.500.000 δραχμές και ήδη 10.271,46 ευρώ, χωρίς συνυπολογισμό του Φ.Π.Α. (βλ. άρθρο 13 παρ. 8 του ν. 2130/1993, ΦΕΚ Α' 62).

Β.Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγονται τα ακόλουθα:

i). Ως δημόσιο τεχνικό έργο νοείται κάθε νέα κατασκευή, επέκταση, ανακαίνιση, επισκευή, συντήρηση ή ερευνητική εργασία, που εκτελείται από δημόσιους φορείς (στους οποίους περιλαμβάνονται και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ανωτέρω Κώδικα Κατασκευής Δημοσίων Έργων) και απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση, το αποτέλεσμα της οποίας συνδέεται άμεσα με το έδαφος ή υπέδαφος κατά τρόπο διαρκή και σταθερό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί συστατικό του, κατά την έννοια του άρθρου 953 Α.Κ., και να μην μπορεί να αποχωρισθεί απ' αυτό χωρίς βλάβη ή αλλοίωση της ουσίας ή του προορισμού αυτού ή του κυρίου πράγματος. Ειδικότερα, όσον αφορά τη συντήρηση των ανωτέρω έργων πρέπει να υφίστανται, ομοίως, οι ανωτέρω προϋποθέσεις, για να μπορεί να χαρακτηρισθούν οι ανωτέρω ενέργειες ως δημόσιο τεχνικό έργο, δηλαδή η ειδική τεχνική γνώση και επέμβαση και η σύνδεση, κατά τα προεκτεθέντα, με το έδαφος ή υπέδαφος. Στην ανάθεση και κατασκευή των έργων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις περί δημοσίων έργων, όπως αυτές κωδικοποιήθηκαν στο ν. 3669/2008.

ii). Για την ανάδειξη αναδόχου εργοληπτικής εταιρείας για την κατασκευή ενός δημοτικού έργου διενεργείται κατά κανόνα δημόσιος ανοικτός διαγωνισμός, ώστε να καθίσταται δυνατή, με την προσέλευση μεγάλου ή έστω ικανού αριθμού εργοληπτικών επιχειρήσεων, η ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού και η διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων αυτών (Ο.Τ.Α.) με την επιλογή της πλέον συμφέρουσας από οικονομική και τεχνική άποψη προσφοράς. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η απευθείας ανάθεση έργου, όταν πρόκειται για την κατασκευή μικρών έργων, ήτοι έργων ο προϋπολογισμός των οποίων δεν υπερβαίνει το τιθέμενο κατά τα ανωτέρω όριο για τους λοιπούς Δήμους, πλην Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, των 3.500.000 δραχμών και ήδη ευρώ 10.271,46 χωρίς Φ.Π.Α. (πράξεις VII Τμ. 210, 324, 441/2010, 181/2011), το δε αρμόδιο όργανο αποφασίζει την ανάθεση με διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό μικρού έργου, θέτοντας με τη σχετική απόφασή του, που επέχει θέση μελέτης, τις ειδικότερες προϋποθέσεις εκτέλεσης του έργου. Προκειμένου δε να διαπιστωθεί το ποσό, στο οποίο ανέρχεται η δαπάνη συγκεκριμένου έργου και, κατ' επέκταση, η δυνατότητα απευθείας ανάθεσής του, λαμβάνονται υπόψη οι μερικότερες εκείνες δαπάνες που προκαλούνται από την εκτέλεση περισσότερων μη αυτοτελών έργων, που, κατά το αυτό οικονομικό έτος, έχουν προβλεφθεί στο τεχνικό πρόγραμμα του οικείου Ο.Τ.Α., έχουν ανατεθεί με απόφαση του αρμοδίου οργάνου και έχει εγκριθεί η διάθεση της σχετικής πίστωσης και των οποίων η οικονομικοτεχνική λειτουργία, το είδος των απαιτούμενων για την κατασκευή τους εργασιών, η χρονική διάρκεια εκτέλεσής τους και η ενότητα του γεωγραφικού πλαισίου, εντός του οποίου εκτελούνται, επιβάλλει, για το

οικονομοτεχνικώς άρτιο και το συμφέρον του ευρύτερου έργου, να αποτελέσουν αντικείμενο ενιαίας δημοπρασίας και δεν είναι νόμιμος, για το λόγο αυτό, ο επιμερισμός τους σε περισσότερα ομοειδή - μη αυτοτελή έργα και η αναγραφή ιδιαίτερων πιστώσεων στον οικείο προϋπολογισμό, προς αποφυγή της διαδικασίας επιλογής αναδόχου με δημόσιο ανοικτό διαγωνισμό.

III. Α. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 2539/1997 «Συγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (ΦΕΚ Α΄ 244), που αντικατέστησε την παρ. 1 του άρθρου 12 του π.δ/τος 171/1987 (ΦΕΚ 84 Α΄), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 3274/2004 (ΦΕΚ Α΄ 195) και αναδιατυπώθηκε με το άρθρο 24 παρ. 8 του ν. 3613/2007 (ΦΕΚ Α΄ 263/21.11.2007), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18 παρ. 14 του ν. 3731/2008, ορίζεται ότι: «Επιτρέπεται η κατάτμηση των δημοτικών (...) έργων και η σύνταξη των αντίστοιχων μελετών, με αναγραφή στον προϋπολογισμό του Δήμου (...) κατατμημένων πιστώσεων για την εκτέλεση αυτών ανά δημοτικό ή τοπικό διαμέρισμα». Τέλος, στην παρ. 14 του άρθρου 6 του ν. 4071/2012 (ΦΕΚ Α΄ 85) «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση ενσωμάτωση οδηγίας 2009/50 Ε.Κ.» ορίζεται ότι: Όμοιες ή ομοειδείς δαπάνες, δύνανται να εγγραφούν σε ξεχωριστές πιστώσεις, κατά Ειδικό Φορέα και Κ.Α.Ε., στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό της Περιφέρειας ή του Δήμου και να εκτελεστούν αυτοτελώς, εφόσον αφορούν σε διαφορετικές περιφερειακές ή δημοτικές ενότητες, αντιστοιχώς».

Β. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι: κατ' εξαίρεση, του κανόνα του μη επιμερισμού της συνολικής ποσότητας όμοιων ή ομοειδών εργασιών σε περισσότερες μικρότερες ποσότητες ή μερικότερες όμοιες ή ομοειδείς κατηγορίες αγαθών καθώς και του μη επιμερισμού των έργων σε περισσότερα μη αυτοτελή έργα, είναι επιτρεπτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 14 του ν. 4071/2012, η κατάτμηση δαπανών και η αναγραφή των πιστώσεων σε διαφορετικούς κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου, εφόσον οι δαπάνες αυτές αναφέρονται σε διαφορετικές δημοτικές ενότητες. Πλην όμως, ενόψει του ότι ούτε με τις διατάξεις αυτές, ούτε με μεταγενέστερες καταργήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 8 του ν. 3613/2007, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 18 παρ. 14 του ν. 3731/2008, ειδικά για τα δημοτικά έργα είναι επιτρεπτή η κατάτμησή τους και η σύνταξη των αντίστοιχων μελετών καθώς και η αναγραφή στο δημοτικό προϋπολογισμό κατατμημένων πιστώσεων, εφόσον τα έργα αυτά εκτελούνται σε διαφορετικά δημοτικά ή τοπικά διαμερίσματα (ήδη δημοτικές και τοπικές κοινότητες σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3852/2010).

Στο πλαίσιο αυτό, είναι μη νόμιμη η, προς αποφυγή της εφαρμογής διενέργειας διαγωνισμού σύμφωνα με το συνολικό προϋπολογισμό του, κατάτμηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ενός ενιαίου έργου σε επιμέρους τμήματα και ακολούθως η χωριστή απευθείας ανάθεση αυτών, με βάση το ύψος της δαπάνης που προκύπτει από την τεχνητή αυτή κατάτμησή του (βλ. 199, 181, 108/2011 πράξ. VII Τμ. Ελ. Συν., 325/2024, 73/2013, 22/2012 πράξεις του Κλιμακίου τούτου). Η διαπίστωση δε της ύπαρξης ενός ενιαίου έργου εκτιμάται με βάση την οικονομική και τεχνική λειτουργία του αποτελέσματος των οικείων εργασιών, στην οποία αποβλέπει κάθε φορά ο αναθέτων δήμος, η δε ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας των σχετικών συμβάσεων, η ενότητα του γεωγραφικού πλαισίου εντός του οποίου κινήθηκαν οι

διαδικασίες των συμβάσεων αυτών και η ύπαρξη ενός μόνο αναθέτοντος δήμου και η ανάθεση στον ίδιο εργολάβο συνιστούν σημαντικά στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να συνηγορήσουν υπέρ της εκτίμησης ότι οι χωριστές συμβάσεις έργων αφορούν στην πραγματικότητα ένα ενιαίο έργο (βλ. 102/2014, 167/2013 πράξεις του Κλιμακίου τούτου, 264/2011 απόφ. VI Τμ. Ελ. Συν. και την εκεί παραπομπή στη σχετική νομολογία).

IV. Στην προκειμένη υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Με αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εγκρίθηκε η ένταξη στον Άξονα Προτεραιότητας «01-Προστασία Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος - Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής - Ανανεώσιμες πηγές Ενέργειας» του συγχρηματοδοτούμενου από το Ταμείο Συνοχής Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» των πράξεων: α) «Έργα ΑΠΕ και δράσεις για τη βελτίωση και την ορθολογική διαχείριση της ενέργειας στο 2ο Γυμνάσιο - 2ο Λύκειο του Δήμου», με κωδικό MIS 356928 (απόφαση 125950/11.12.2012), β) «Έργα ΑΠΕ και δράσεις για τη βελτίωση και την ορθολογική διαχείριση της ενέργειας στο 1ο Γυμνάσιο του Δήμου» με κωδικό MIS 356931 (απόφαση 125951/11.12.2012), γ) «Έργα ΑΠΕ και δράσεις για τη βελτίωση και την ορθολογική διαχείριση της ενέργειας στο 4ο Γυμνάσιο του Δήμου» με κωδικό MIS 363760 (απόφαση 100253/14.1.2013), δ) «Έργα και δράσεις για τη βελτίωση και την ορθολογική διαχείριση της ενέργειας στο 2ο Γυμνάσιο του Δήμου» με κωδικό MIS 363762 (απόφαση 100251/14.1.2013) και ε) «Έργα ΑΠΕ και δράσεις για τη βελτίωση και την ορθολογική διαχείριση της ενέργειας στο 1ο Λύκειο του Δήμου» με κωδικό αριθμό MIS 363763 (απόφαση 102644/13.3.2013). Ακολούθως, προκηρύχθηκαν από τον Δήμο-..... πέντε ανοικτοί δημόσιοι διαγωνισμοί με βάση ισάριθμες διακηρύξεις τύπου Β με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή, κατ' άρθρο 26 του ν. 3669/2008 και σύστημα προσφοράς εκείνο των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης κατά ομάδες τιμών του άρθρου 6 του νόμου αυτού. Ειδικότερα στους διαγωνισμούς ανάθεσης εκτέλεσης των έργων: α) «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης ενέργειας στο 2ο Γυμνάσιο» με αριθμό μελέτης 98/2013 και προϋπολογισθείσα δαπάνη 87.508,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., που διενεργήθηκε την 1η Ιουλίου 2014, συμμετείχαν τέσσερες (4) εργοληπτικές επιχειρήσεις και ανάδοχος αναδείχθηκε ο, που προσέφερε μέση έκπτωση 43,60%. Η οικεία σύμβαση ποσού 49.354,60 ευρώ με Φ.Π.Α., μεταξύ του Δήμου υπογράφηκε στις 24.10.2014. Για δε την εξόφληση του 15/8.12.2014 τιμολογίου του αναδόχου που αφορά στην καταβολή προκαταβολής (εξόφληση 1ης εντολής) εκδόθηκε το ελεγχόμενο 11/2015 χρηματικό ένταλμα πληρωμής ποσού 3.772,57 ευρώ σε αντικατάσταση του 270/2014 ισόποσου χρηματικού εντάλματος, β) «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης ενέργειας στο 4ο Γυμνάσιο» με αριθμό μελέτης 95/2013 και προϋπολογισθείσα δαπάνη 261.654,00 με Φ.Π.Α., που διενεργήθηκε την 1η Ιουλίου 2014, συμμετείχαν δεκατέσσερες (14) εργοληπτικές επιχειρήσεις και ανάδοχος αναδείχθηκε η εταιρεία «.....», που προσέφερε μέση έκπτωση 50,70%. Η οικεία σύμβαση ποσού 128.995,35 ευρώ με Φ.Π.Α., μεταξύ του Δήμου και της ως άνω αναδόχου υπογράφηκε στις 24.10.2014. Για δε την εξόφληση του 39/17.11.2014 τιμολογίου της αναδόχου εταιρείας που αφορά στην καταβολή προκαταβολής εκδόθηκε το κρίσιμο. 12/2015

χρηματικό ένταλμα πληρωμής ποσού 5.140,89 ευρώ σε αντικατάσταση του 239/2014 ισόποσου χρηματικού εντάλματος, γ) «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης ενέργειας στο 2ο Γυμνάσιο - 2ο Λύκειο », με αριθμό μελέτης 93/2013 και προϋπολογισθείσα δαπάνη 368.223,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., που διενεργήθηκε την 1η Ιουλίου 2014, συμμετείχαν δεκατρείς (13) εργοληπτικές επιχειρήσεις και ανάδοχος αναδείχθηκε η, που προσέφερε μέση έκπτωση 52,65%. Η οικεία σύμβαση, ποσού 174.353,42 ευρώ με Φ.Π.Α., μεταξύ του Δήμου και της ως άνω αναδόχου υπογράφηκε στις 10.11.2014. Για δε την εξόφληση του 163/1.12.2014 τιμολογίου της αναδόχου που αφορά στην 1η εντολή πληρωμής-προκαταβολή εκδόθηκε το κρίσιμο 13/2015 χρηματικό ένταλμα πληρωμής ποσού 6.948,57 ευρώ σε αντικατάσταση του 267/2014 ισόποσου χρηματικού εντάλματος, δ) «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης ενέργειας στο 1ο Λύκειο» με αριθμό μελέτης 100/2013 και προϋπολογισθείσα δαπάνη 128.002,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., που διενεργήθηκε στις 8.7.2014, συμμετείχαν πέντε (5) εργοληπτικές επιχειρήσεις και ανάδοχος αναδείχθηκε η Κοινοπραξία «.....», που προσέφερε μέση έκπτωση 50,27%. Η οικεία σύμβαση ποσού 63.655,43 ευρώ με Φ.Π.Α. μεταξύ του Δήμου και της ως άνω αναδόχου Κοινοπραξίας υπογράφηκε στις 24.10.2014. Για δε την εξόφληση του 1/1.12.2014 τιμολογίου της αναδόχου, που αφορά στην προκαταβολή (εξόφληση 1ης πληρωμής) εκδόθηκε το κρίσιμο 14/2015 χρηματικό ένταλμα πληρωμής ποσού 16.598,62 ευρώ σε αντικατάσταση του 272/2014 ισόποσου τοιούτου και ε) «Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ορθολογικής διαχείρισης ενέργειας στο 1ο Γυμνάσιο» με αριθμό μελέτης 96/2013 και προϋπολογισθείσα δαπάνη 265.062,00 ευρώ με Φ.Π.Α., που διενεργήθηκε την 1η Ιουλίου 2014, συμμετείχαν εννέα (9) εργοληπτικές επιχειρήσεις και ανάδοχος αναδείχθηκε η Κοινοπραξία «.....», που προσέφερε μέση έκπτωση 50,63%. Η οικεία σύμβαση ποσού 130.860,88 ευρώ με Φ.Π.Α. μεταξύ του Δήμου και της αναδόχου Κοινοπραξίας υπογράφηκε στις 30.10.2014. Για δε την εξόφληση του 1/24.11.2014 τιμολογίου της αναδόχου, που αφορά στην προκαταβολή (εξόφληση 1ης εντολής) εκδόθηκε το 15/2015 χρηματικό ένταλμα πληρωμής ποσού 5.215,44 ευρώ σε αντικατάσταση του υπ' αριθμ. 264/2014 ισόποσου χρηματικού εντάλματος. Όπως προκύπτει χωριστών για κάθε έργο τεχνικών εκθέσεων οι συνιστώσες το αντικείμενο εκάστου έργου εργασίες διαφοροποιούνται και εξατομικεύονται ανάλογα με τις ανάγκες και τις κατασκευαστικές ιδιαιτερότητες κάθε σχολικού συγκροτήματος. Ειδικότερα, όπως προβάλλεται στο 3153/9.3.2015 έγγραφο του Δημάρχου το γεγονός ότι το κάθε κτίριο κτίστηκε με διαφορετική οικοδομική άδεια και σε διαφορετική χρονική περίοδο έχει ως συνέπεια τον διαφορετικό τρόπο ενεργειακής του αναβάθμισης, τις διαφορετικές σε κάθε κτίριο εργασίες και το διαφορετικό επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα: α) Οικοδομικές εργασίες: υφίσταται διαφοροποίηση στην ομάδα εργασιών που αφορά στη «μόνωση του κελύφους» κτιρίου, όπως του δώματος με επιστρώσεις ελαστομερών μεμβρανών, γεωυφάσματα και προσθήκη θερμομονωτικών πλακιδίων γιατί δεν υπάρχει σκεπή, ενώ σε άλλα σχολεία υπάρχει κεραμοσκεπή και απαιτείται μόνωση κάτωθεν της κεραμοσκεπής με άλλα υλικά και σε άλλα σχολεία που έχουν σκεπή η μόνωση είναι επαρκής και δεν απαιτείται καν η εργασία μόνωσης μέρους του κελύφους του κτιρίου. Περαιτέρω, υφίστανται διαφοροποιήσεις στα συνεχή υαλοπετάσματα που βοηθούν στο φυσικό φωτισμό και στη μετάδοση θερμότητας μέσω της ακτινοβολίας βάσει προσανατολισμού του κτιρίου, ενώ σε άλλα δεν κρίνεται απαραίτητο• β)

Ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες: Στην κατηγορία «θέρμανση κτιρίων» υφίσταται διαφορά στον τρόπο κατασκευής της εξοικονόμησης στο θερμαντικό κύκλωμα του κάθε σχολικού κτιρίου είτε με τρίοδη βαλβίδα προοδευτικής λειτουργίας και αντίστοιχη ανακατασκευή σωληνώσεων δικτύων θέρμανσης, είτε με ηλεκτροκίνητο περιστροφικό μοτέρ τοποθετούμενο σε συγκεκριμένο σημείο της υφιστάμενης εγκατάστασης, είτε με ολόκληρη νέου λέβητα 315000 Kcal/h και κατασκευή νέων σωληνώσεων. Τα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας κτιρίων μέχρι σήμερα βασίζονται τεχνολογικά σε έξι με επτά το πολύ ομάδες εργασιών ενεργειακής βελτίωσης: 1) Αλλαγή κουφωμάτων με καινούρια υψηλής θερμομόνωσης, 2) Θερμομόνωση κελύφους του κτιρίου (δωμάτων, κεραμοσκεπών, τοιχοποιίας), 3) Ηλιοθερμικά συστήματα παραγωγής ZNX, 4) Αλλαγή λέβητα με καινούριους πιο οικονομικούς στο καύσιμό τους, 5) Αναβάθμιση τεχνητού και φυσικού φωτισμού, 6) Αυτοματισμοί εγκαταστάσεων κτιρίων (θέρμανση κτλ) και 7) Συμπαραγωγή ηλεκτρισμού από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες). Επομένως εκ της χρονολογικής και κατασκευαστικής διαφοροποίησης των σχολικών κτιρίων, κάποιες εργασίες ενδέχεται μεν να είναι ομοειδείς σε όλα σχεδόν τα κτίρια που αφορούν οι διαγωνισμοί ενεργειακής αναβάθμισης, αλλά κάποιες άλλες βασικές εργασίες διαφοροποιούνται βάσει μελέτης και ειδικού Π.Ε.Α. (Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης κτιρίων) του κάθε κτιρίου χωριστά σαν αυτοτελή λειτουργική οντότητα εξυπηρετώντας τη σχέση «απόδοση ενεργειακού οφέλους - κόστος επέμβασης».

V. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, τα ανατεθέντα σε κάθε περίπτωση, κατόπιν διενέργειας ανοικτών δημόσιων διαγωνισμών, που διασφαλίζουν την διαφάνεια και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού, ως άνω έργα είναι αυτοτελή και ανεξάρτητα μεταξύ τους και δεν συνιστούν ένα ενιαίο έργο, καθόσον μετά από εκτίμηση της οικονομικής και τεχνικής λειτουργίας του αποτελέσματος των οικείων εργασιών, ήταν δυνατή η σκοπούμενη δια των διακηρύξεων αυτοτελής ενεργειακή αναβάθμιση καθενός από αυτά, χωρίς να καθίσταται αναγκαία, για το οικονομικά άρτιο εκάστου αυτών, η ενοποίησή τους. Επιπροσθέτως, δοθέντος ότι δεν συντρέχει, εν προκειμένω, περίπτωση απευθείας ανάθεσης της κατασκευής των εν λόγω έργων, τουναντίον, ακολουθήθηκε η νόμιμη διαδικασία του ανοικτού διαγωνισμού και ανατέθηκαν αυτά σε διαφορετικούς αναδόχους καθώς και ότι το άθροισμα των επιμέρους προϋπολογισμών εκάστου εξ αυτών δεν υπερβαίνει το απαιτούμενο από την κοινοτική νομοθεσία κατώτατο όριο (βλ. και Υπόθεση C-16/1998 Επιτροπή κατά Γαλλίας), καθιστά αλυσιτελή τον περιοριζόμενο στην παράβαση της παρ. 14 του άρθρου 6 του ν. 4071/2012 προβαλλόμενο από την Επίτροπο λόγο κατάτμησης. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, οι εντελλόμενες με τα επίμαχα χρηματικά εντάλματα πληρωμής δαπάνες είναι νόμιμες και τα υπό κρίση χρηματικά ένταλματα, πρέπει να θεωρηθούν.

Για τους λόγους αυτούς

Αποφαίνεται ότι τα 11,12,13,14 και 15, οικονομικού έτους 2015, χρηματικά εντάλματα πληρωμής του Δήμου, ποσών 3.772,57, 5.140,89, 6.948,57, 16.598,62 και 5.214,44 ευρώ αντίστοιχα, πρέπει να θεωρηθούν.